

ТАЙБЫННЫ ОКЕАНДА КАМГАЛАКЧЫЗЫ

Уш далайжа ол бедик атты ийн дакпыр тывыс-кан. Флоттун дайынчы чан-чылдарын далайжылар ыдыкты-биле кадагалап, улам көвүдөп турар. ЧУРУКТА: флотта мурнакчы улуг корабль-

Бүгү чоңуу байырлыгы—Шериг-Далай Флотунун хуну совет кижиер июльда өөлүгү өскөсөөнүнде демде-леп, шеригни далайжыла-рынга, хоочунарынга, амгы уеңи корабльдерини, техник-казынны болгаш боо-чөспө-ниң тургузуучуларыга байыр чедирип турар.

Бо чылын байырааа поли-тикти болгаш күш-ажыгы кайгамчык улуг көдүрүш-күнүн байдалында эртип турар. СЭКП-ниң XXVI съезди-нин, партия ТК-ның июнь (1983 ч.) Пленумунун, СССР-ниң Дээди Советинин сески сессиязынын куушун дээш социалисттик чарыш улам кал-барган. Коммунисттик тургу-зушкунун өндүрүш-чарыш со-ругалары Төрөн чурттуу экономикти болгаш камгалат күчүзүн быжыгалаар дээш чаа-чаа тилкелелерге совет кижиерини сорук кирип ту-рар.

Бистин бүгү чоңуус-биле бир дөмө, Армияны болгаш Флоттун дайынчылары СЭКП-ниң иштиги болгаш даштук политиканын ийн-биле чүгү-дүтүп, бир эл-сеткилдик дөстүк турар. Социализмни улуг чаалап алышкынынын серемчилдеп камгалаарын, камгалат-аа агрессорго өлүм-үгү согушкуну бээрине кезеде белен болурун олар боттарынын патриотук болгаш интернационалчу хуультеги кылдыр көрүп турар.

Ядролук халаптык кыжы-нышкынын кайгылар, делегей байдалынын үндөшү экенин, коммунисттик партия болгаш Со-вет казак кайгамчык улуг күженишкенин кылдыр турар. СЭКП ТК-ның июнь (1983 ч.) Пленумунун, СССР-ниң Дээди Советинин сески сессиязынын материалдары бо дугайы тодаргай болгаш бү-зүрөлдүг херечилеп турар.

Адмирал В. Н. ЧЕРНАВИН, Шериг-Далай Флотунун Кола штавынын начальниги.

Делегей байдалын экижи-лер, улустарын айыыл чок чоруун хандылар дээш чай-гылыш чок болгаш тодаргай сорулганы демиселде ССРЭ ургүчүлөшкөн, камгалалды быжыгалаар талазы-биле хем-челерин ап турар. «Бо-ду-авустун чуртувустун, бистин өңүктөрүнүн болгаш эки-дөстөрүнүн айыыл чок чоруун хандыларына эргежок чутула бүгү чүдүлери моон сонгаар-лаа кылдыр бис. Импе-риалисттик реакцияны агрес-сияны күчүлдери аягызын күчү-лүг фактору — Совет Чеспектик Күштерини дайын-чы күчүзүн быжыгалаар бис деп, эш Ю. В. Андронов СЭКП ТК-ның июнь Плену-мунга чутууга айткан.

ССРЭ-ниң тайбынга мыак даштук политиканын болгаш кайдыг-даа агрессорго чогуур согушкуну бээрине оон беленинип чыгыс эл-совет шериг доктриназынын база армияны болгаш флот-ту тургузарын, белеткээр-ин үндөшү-дир, мынарга бистин армияны болгаш флоту-вусту тургусканын төөгүзү Владимир Ильич Ле-нинин ады-биле кезеде сы-рый болбайлы.

Партияны Х съездинин шериг айтырларынын тала-зы-биле шийитирген Шериг-Далай Флотунун төөгүзү-гү эл чутула үе-чала болган. Кызыл флотту катап тургу-зар болгаш революцияга бер-диген далайжылар-биле флот-ту быжыгалап, четчелээр дуга-сында шийитирген В. И. Ле-нинин санаанын дугаар түс-өлгү доктринады сүздү хууль-болган. РКСМ-нин 1922 чылы-дан V бүгү-россия съездин-де Ленинни доктринады флотка шеф ажылын элээр-ин шийитирген.

дерин болгаш флот катты-жымшыкынынын дайынчы туктарын орденер каастаан, 78 корабльдер болгаш кезе-тер—гардеини болгаш Совет Армиянын дайынчылары-биле демженип алгаш, Шериг-Далай Флотунун далайжыла-ры бистин хоорайларымыз, Европа күрүлелеринин хоорайлары ажалкчелердеп хостаан болгаш делегейин ол дивини улустарына хос-талганы болгаш тайбынны халдырып берген.

Шериг-Далай Флотунун бо-дунун составы алдарыг хе-ректелерин төөгүзүгү маа-дырыг чаа армияны дайын-сөөктө чылдарга база кири-ген. Сул алаанга чоруур атомук совет хемелерин түс-түс чылда чылдоштар-ның алаа-биле Соңу полжук-ка четкен. Топ Арктиканы берге районнарына чоранып, бистин сүт алаанын атомод-тарын чор бөмбүрөөн өң-не баштай долганганы бүгү де-легейге эки билдинир бол-гай.

Совет шериг далайжылар тайбынны херекте бүзүр-дүгү бараан болуу, кайдыг-даа агрессорун халаашкыныга өлүмүгү согушкуну таа-рыштарыга кезеде белен болуу дээш дайынчы белет-келде эрестир чоруулар туралар. Коммунисттик партияны бол-гаш Совет казактын сагыш салымшыкынын атымыла Шериг-Далай Флоту амгы уе-ни өң-не сайырагаш чеп-сээ-биле хандырып.

ССРЭ-ниң Чеспектик Күш-теринин өңө хандырып-биле кады Шериг-Далай Флоту шынар талазы-биле база чартыгтан болгаш океан флоту болган. Шериг-Далай Флотунда сүт алаанын дайынчы хемелери, далай ужал-чуу, сүт кырынын корабль-

дери дем-биле сыйры колбав-лыг хөдөлөр аргалыг. Стра-тегтик ужал-дузалыг ракет-шеригтери-биле кады Шериг-Далай Флоту стратегтик со-ругаларын шийитирээрине ге улуг рольду ойнап шы-даар аргалыг болган.

Совет шериг далайжылар партияны XXVI съездинин СЭКП ТК-ның июнь (1983 ч.) Пленумунун Чес-пектик Күштерин камгалат күчүзүн бедикер талазы-биле айткан сорулганын кууш-дир дээш күженишкенин өөренип, ажаллап турар.

ССРЭ-ниң тургустунганы-нын 60 чылыга алдар бол-дуган социалисттик чарыш-тын тилкелеринин алы-зында — I чергени капитан В. Журавлев, командалаан экипаж, атомодуту болгаш «Вариг» деп гардеини ра-кета крейсерины экипажтары. Эре-шымдыкы болгаш дайынчы маадырыг чоңу-дүш ол экипажтары ССРЭ-ниң камгалат министрини кылдырып-биле шынаан. I чергени капитан А. Са-моулов командалаан сүт алаанын атомук хөдөлгө-хуула составы РСДРП-ниң 80 чыл болган оюнун чылдыла Шериг-Далай флотунга со-циалисттик чарыштын өгө-дөш болган.

Шериг-Далай Флотунун ху-нүдө дайынчы хөй корабль-дер океанга, далай де-лемперини боттарынын ада-нын эртерип турар. СЭКП ТК-ның июнь (1983 ч.) Пле-нумунун болгаш СССР-ниң Дээди Советинин сески сес-сиязынын шийитиргелерге сорук кирген дайынчы далай-жылар социализмни чаалап алышкынынын камгалаар талазы-биле боттарынын ыдыктыг хуультеги алдар-ды-биле куушдир турар.

АЙЫЫЛ ЧОК ЧОРОКТУҢ БОЛГАШ КАДЫ АЖЫЛДАЖЫЛГАНЫҢ ЕВРОПАЗЫ ДЭЭШ

Европага айыыл чок чорук болгаш кады ажалдажылга талазы-биле чөвүлүл хуульде түнел ахтыныг сес чыл бурунгар, 1975 чылды август 1-де Финляндияны найыс-лаа Хельсинки хоорайга ат салган. Күш дөстөрүн бол-гаш «соок дайын» политик-анын айымынн база хөр-дөш ол чутула документге бадаткап көргүскөн, Европаны быжыг тайбынны база бот-тарынга ажыктыг кады ажал-дажылганын див бодура-рынга чаа аргалар ажиттын-ган. Бичагаш делегейин ийги дайыннын политиктиг түнелни кылган.

Түнел ахтыла айткан принциптери амдыраага бот-тандырар, агрессорни боду-раага иделелдиг үндөшүн тургузар, делегей харылаа-рынын системанын тайбын байдалдарга хандылар, бот-тоттарыга иделгеш чорукту Европада чедип алырыга иделгеш бээр дээш Совет Эви-лде болгаш социалист өскө-дээ чурттар эртен сес чыл-дарыг дугурунда улуг кү-женишкенин кылды келген чөспөктү элдер бугуерин кыжыраадырыг дүжүрүн чөспөктөнир дүжүрүн чөспөктү элдер чылды айымынн чыл-дарын чорукту тургузарлар-лар арзыг-биле шийитир-тенин турар дээш Совет Эвилене туржуп турар.

Бичагаш делегей поли-тиказына өскө улганышкын эртен сес чылдар дугурунда болгаш иделгеш чөспөктү элдер чылды айымынн чыл-дарын чорукту тургузарлар-лар арзыг-биле шийитир-тенин турар дээш Совет Эвилене туржуп турар.

Ядролук чүк чылды ботту-чуларын Вашингтонун чы-гырчык бөлүктөрү херекке ал-байн, капитализмни болгаш социализмни аразында төөгү-нү чөвүлдөшүн дайын-биле шийитирген сорулганы бо-ду-нун мурнуна сарыл чок эзу-биле мугулай салып турар. Шериг талазы-биле артык күшүгү болурун бодуга хан-дырын Вашингтон оралдаш-

пышаан, боо-чөспөктү кедергей элдер бугуерип турар. Ортумак ыракшылдыг америк ядролук чаа ракеталарын Ба-рыын Европанын чамдык тур-тарына—НАТО-нуң кежигү-нери күрүлелерин дөстө-дөшү экен тургузар талазы-биле белеткелерин улам күш-тедирген. Чор кырынын, да-йынчы болгаш агаарын стратегтик ядролук чаа боо-чөспөктөрүн бугуеринин бол-гаш чөспөктөрүнүн програм-маны Каттышкан Штаттарда боттандырып турар. Космос делегинге болгаш чөспөктөр-нүн кылырныг космосу-мостун шериг системалары ажаллап кылдып турар. Ботта-рып дайынчы характеристи-казынн талазы-биле массалыг ууткашкыныг чөспөктө дө-мөктөрүн алаа боо-чөспөктөр-нүн принципалдыг чаа хөй-рлерин чогадып, бугуерип ту-рар.

Чүгүле амгы чүк чылда безин хоозурадыкчы ийн дайынга таарышкан Барын Евро-панын кыжыдаан чурттарынын кырында өлүмүгү айыыл база катап дигерилген. Америк ядролук чаа ракеталары бо-дунун төөгүзүне Барын Евро-панын чамдык чурттары-ның дөстөрүнүн чөспөктөнир тердирин планнаан. Айыыл-дыг мынд планна боттанды-ры Барын Европанын Рей-ганын «кыжыраадыгына» ядролук дайын доктриназын шөзүрүнө ажаллаар атомук шөл кылдыр хууларар алаар ийик. Чөспөктөнир дүжү-рүн айткынынын шийит-тирлээни четир үе улам-на кылдып турар дээрин сарылда болгаш бугу кы-жилер эскербин барып шы-лас. «Ортумак ыракшылдыг ядролук америк чаа раке-таларын Барын Европанын дө-вөскөргө тургузар дугайын да шийитиш шут-ла хууль-алдыган болгаш Женевада чугалажыкынынын кан-дыг түнелдеп болурунда хамаарылга чокка күшүгү бо-лур артар» деп, бадаткаары АКШ-тын камгалат мин-стерствозу сокаал чокка оралдажып турарын Барын Германияга—Франкфуртер Рундашугу солуну демдегел-дир.

Тайбын болгаш айыыл чок чорукту быжыгалаарыг у-ланган Совет Эвиленин бол-гаш социалист өскө-дээ чурттарынын тайбынга мыак даштук политиканы АКШ-тын болгаш НАТО-нун сарыл чок ол политиканыгга ууру туруп турар. Варшава Керезинин

киржикилер күрүлелерин Политиктиг консультативтиг комитетини Прагада болган чөвүлүл хуультеги Декларацияны, социалист чурттар-ның партия болгаш күрүлелерин уутуручу ажалдажыкыныг Москва кылап хуультеги мелегелдеп болган. СЭКП ТК-ның Чингис-не секретари, СССР-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Ю. В. Андроновту көдүргөн тайбын инициатива-ларын Европанын улустары ядролук дайын кыжанышкы-нын чылдарынын программасы кылдыр уткаанар. Шериг күчүзүнн талазы-биле артык күшүгү болуу чорукту АКШ-ка хандылар, ядролук баш-тайгы согушкуну чөспөктү бугуерип, бүрүн шийгээлиг алдыр дээш Рейганын амин-постузын авантюристын по-литиканын Барын Европанын хөй-инишкис болгаш чыгырчык бөдүктөрүн сарылдаг тө-дөктөрүн бугуу шаап, Ва-шингтонун политиканын чарып алыры дээш туржуп турар.

Боо-чөспөктү элдер бугуе-рин дүргөн сокаалдыг, чөспө-ктөнир, илангы ядролук чөспөктөнир дүжүрүн бистин уеңи кол айткынын дөстөргө бугуерип Барын Европада улам күштелген. Европа аякка ядролук дайын-чы кыжанышкынын чыл-дары бо талазы-биле эл чуту-ла ужал-дузалыг болуу турар. Ортумак ыракшылдыг болгаш тактиктиг-даа ракета-ядро-лук чөспөктөнир Европаны бүрүн хостарыгче социалист чур-ттар чүткүшүш, америк я-дролук чаа ракеталарын Ба-рыын Европада тургузары болгаш боттарынын дөстө-дөшү боо-чөспөктөнир эл чамыс дөстөргө кылдыр кы-жыраарын айткынын дугу-рун чөспөктөнир дүжүрүн чөспөктү элдер чылды айымынн чыл-дарын чорукту тургузарлар-лар арзыг-биле шийитир-тенин турар дээш Совет Эвилене туржуп турар.

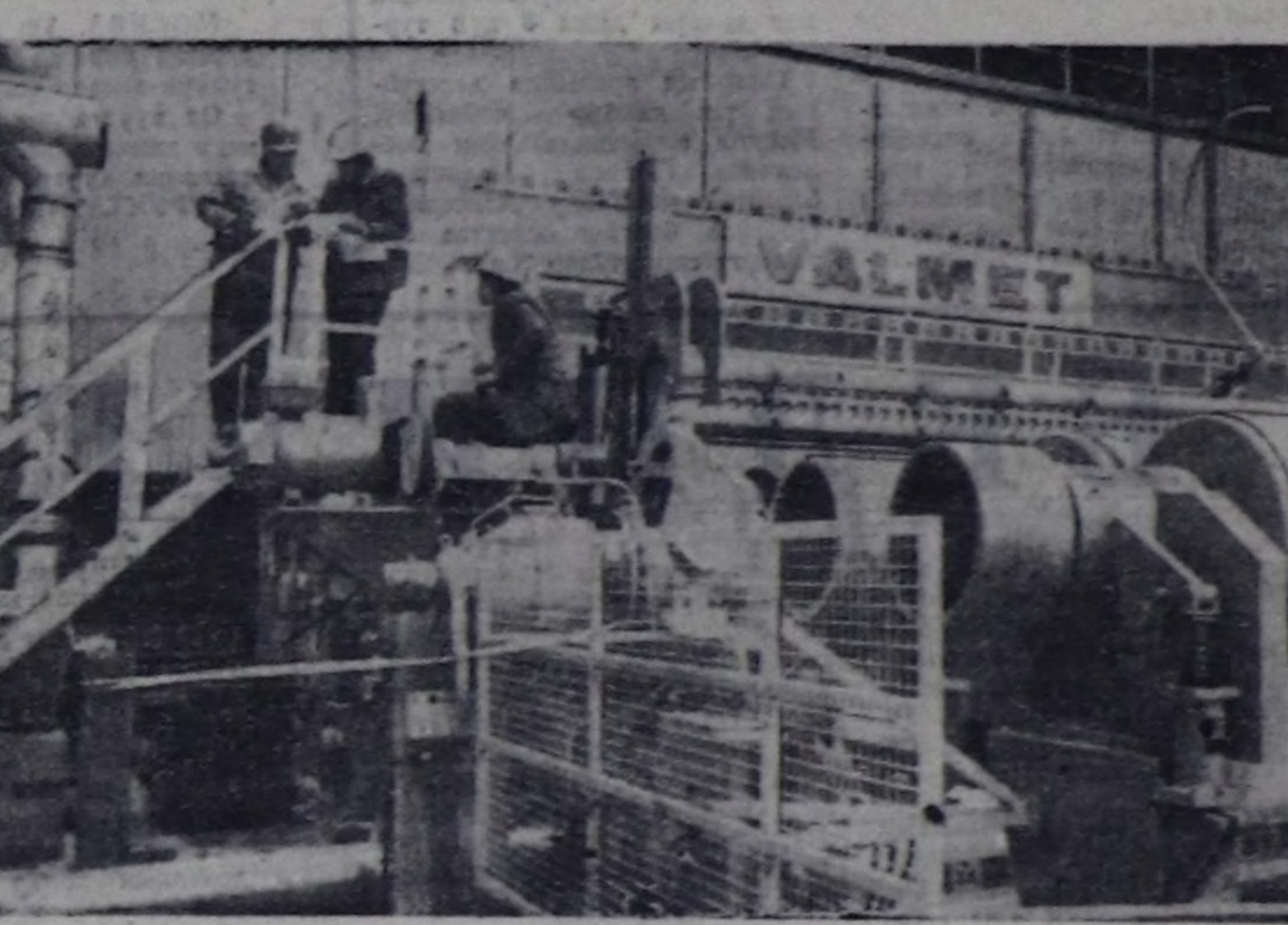
лур ийик. НАТО чурттарында бар ортумак ыракшылдыг чыгыс-даа самолудуула, чыгыс-даа ужал чүлү зардым-дан хөй мынд чөспөктөнир бо-лурун СССР негесейн турар.

Ядролук чөспөктү бугу улуг күрүлелерин, хамыктыг мур-нуна СССР-ниң болгаш АКШ-ның кеңсидирин до-дөвөөн чөспөктөнир ядролук чөспөктөнир мурнай ажаллаас дугайында хуультеги ам-лаа албай я-дролук чөспөктү күрүлелерин ийик хуультеги күрүлелерин боттары алыры, а ол мында Варшава Керезинин киржи-чилер күрүлелерин болгаш НАТО-нун кежигүнери кү-рүлелерин аразында күшүгү ажаллаас болгаш тайбынны харылааларын тургузар дугайында керезин чары шы-каш, социалист чурттарынын ийик инициативаларын амы-ларга дүргөн боттандырып Европада тайбынны, айыыл чок чоруктуң — болгаш кады ажалдажыкынын эрге-ажы-тарыга дүшкөп турар ийик.

Түнел ахтыла эт сал-дыган хуультеги бээр сес чы-лын Европанын улустары де-мдегелешкан, дайынга улур, ракетага улур бугу дини шы-ла алган күчүлүг шийгээлиг кылыр турар. Вашингтонун албайн турар улур туржукунун болгаш чыгырчык бөдүктөрүн бо-жыкылырын орун олар бугуу шаап турар. Европада айыыл чок чорукту быжыгала-рыг болгаш кады ажалла-жыкыныг калбартырыг идел-тедиг орукту Хельсинкини Түнел ахты ажиткан дээр-дөш Европанын улустары бугу-зүрүп турар.

Хельсинкини дугууу амгы байдалдарга элдерин ол дээр, Түнел ахтынын прин-циптери болгаш дугуруула-ры, бот-боттарынын ийик херектерин колбартырыгын да-обталаарын Хельсин-кини дугууу элдер—ол дээр, Европанын улустарынын манат турар күзөлдөргө дугуру болгаш Европада «де-гейи, айыыл чок чорукту быжыгалаар, чөспөктөнир дүжүр чыгыла-рыг конференцияны чыгыла-рын хандылар чогуулажып түнелдерин кылдыр Маарна умуражыкынын чөспөктөнир дөстөрү, Хельсинкиге эгелээ хөй таламын чоруду-ганы уламчылаары-лы.

Г. ШИШКИН, (СЭТА).

Ленинград область. Совет-финия туугу—Светогорский целлюлоза-сазын комбинатын үшкү элчегини туугу-калба-биле, кирген. Парлаар сазын фабрикасы колдан чаа комплексти объекттерин тургузууар ноябрь 7-де доозу-рун хуультеги.

Делегей информациялары

ТӨӨГҮЛҮГ УЖУР-ДУЗАЛЫГ БОЛУУШКУН

СОФИЯ. (СЭТА). РСДРП-ниң II съездинин ажиттын-гунундан бээр 80 чылы-га тураскааткан байырыг ху-раа Софига болган. Бол-гарияны Коммунист партия-зынн ТК-ның Чингис-не секретари, БУР-нун Чурт-Чавуленни Даргазы Т. Живков болгаш БУР-нун өскө-дээ уауручулар байырыг ху-рала олуршкан.

БКП ТК-ның секретари Г. Атанасов хуультеги ийик кылган болгаш бөшөктөр партияны чаа ийикделген оруун хамыкты мурнай ажит-кан, делегейни коммунист-терге болгаш депшигелдеп бугу кыжылыг чалай үлгү-гү болган деп онзалал айт-кан. Кижик төрөдөгенин төөгүзүне эл улуг эргилди-ни — Октябрьни социали-ст Улуг революцияны бөл-шөктөр партияны, В. И. Ленинни уаурутууга-биле тилдеш. Социал болгаш на-ционал дардалды кичини Улуг Октябрь үе шапкан болгаш социализм тургузуу-кунуга улус массаларын

кайгамчык улуг тилкелелери-ни үе-чалажы айткан.

СЭКП амгы үеде револю-ст болгаш мерген улустыг чорукту, бодук патриотук болгаш интернационал ху-дөзүлгезин ак сеткилдиг үе-дөштерин чайынаачык үе-дөш-терин болуп турар деп, Г. Ата-насов онзалал демдегелди. Социализм баштайгы чур-ту СЭКП-ниң уаурутууга-биле делегей депшигелдиги мурнакчы улуг күжү болу берген.

Тайбынны болгаш депши-гелдиги политиканы Совет Эви-ленинн баз социалист дө-мөктөрү болгаш депшигелдеп бугу кыжылыг чалай үлгү-гү болган деп онзалал айт-кан. Кижик төрөдөгенин төөгүзүне эл улуг эргилди-ни — Октябрьни социали-ст Улуг революцияны бөл-шөктөр партияны, В. И. Ленинни уаурутууга-биле тилдеш. Социал болгаш на-ционал дардалды кичини Улуг Октябрь үе шапкан болгаш социализм тургузуу-кунуга улус массаларын

болган деп, РКП ТК-ның те-оретиктиг болгаш ийикдел-диги политиктиг «Эра социалист» журналы бижээн.

Россияны марксизм ор-ганизацияларынын чаа хөй-рлерин революст партияны, В. И. Ленинни ажаллап чыгыс идеологту, политикти болгаш организмиг принциптерге үндөлдөткөн партия кыл-дыр каттыжарынын чоруду-ганын РСДРП-ниң II съез-дин доокан. Октябрьни со-циалист Улуг революцияны — пролетар революция-ны, кижик төрөдөгенин ажи-татма деп социализмни шийитирген чөспөктөнир чөспөктөнир ажиткан болгаш социал база национал хосталышкыны дө-мөктө делегейин улустар-нын сорук кирген төөгүдө эл улуг болушкун Россияны ажиткынынын болгаш та-даркынынын демиселдин алыс түнелде болган деп, журнал демдегелди.

ХАНОЙ. (СЭТА). РСДРП-ниң II съездинин 80 чылы-га тураскааткан байырыг ху-рала Вьетнамын Коммуни-ст партияны уаурутуу-лары, айткан хөй-инишкис төлөктөрү олуршкан.

БКП ТК-ның Политбюро кежигүчү, ВКП ТК-ның сек-ретари Во Тонг байырыг хуультеги чүе чугалаан, сес-чил бурунгар болгаш РСДРП-ниң Ийги съездин Россия-ны болгаш бүгү делегейин революст шийгээлигини төөгүзүне эл чугула эргил-дишкын болган деп онзалал демдегелди. Эртен 80 чылыг дугурунда бистин өртемчө-висти өвүр-хөйрүн өскерт-ти-

ВАШИНГТОН. (СЭТА). Со-вет Эвиленин барып чоран-ныска дика таарынын ту-рар бис. Ол аян-чоруктуң ө-ө-дөш бистин эвилене-биле у-куну, хуультеги алган болгаш со-лун база өрөдөлгө хөй чүдү-дери көрдүрүп деп, Делегей-нин энергетика конферен-цияны, америк национал комитетинин даргазы Горжон Хэрберт СЭТА-ны кор-респондентиз-биле беселээжы-мелектен. Совет Эвиленге жоокта чаа кез чоран эиер-

ЧУГУЛА АЯН-ЧОРОК

гетика талазы-биле америк специалисттерин делегацияны өл баштап турган.

Совет электростанциялары-биле, оларын ийикде атом-ук электростанциянын ажи-лы-биле ташыар, элэн каш эртем-инишкел институттары-га баар арганы америк специа-листтерин делегацияныгга берген деп, парлаага конфе-

Атомук энергия талазы-биле Совет Эвиленин улуг че-дишкенин, атомук электростанцияларын айыыл чок болурун хандылар талазы-биле хемчелерин америк специа-листтерин онза соңурунанын ол демдегелди.

Совет болгаш америк специа-листтерин, албан чарелерин аразында энергетика та-лазы-биле эртем-техниктиг кады ажаллажыкынын ажи-ткы америк делегацияны уаурутуучу онзалал айткан

ВЕНА. (СЭТА). Австри спе-циалисттер — эмиштерин, эмиштер эстрадалыг, кижик-нелерин улуг болуу ийн та-лазын дугуруулажып дугуу-лажып Никарагуада ажаллап турар Никарагуанын ийик херек-теринге Американын Катты-кан Штаттарынын каржы хол-дугаа чыгылыгын шыгыш уаурутуучуларын олар ийик-тедир.

Австри специалисттер ме-дел парлаан болгаш Никара-гуага Сомосанын диктатору эзу-чуртун дүжүргөн сөөлү-дө эртен дөрт чылдар дугу-рунда Никарагуаның чоно бо-дуну чуртуун социал-эконо-миктиг хөжүлдөшүгө улуг че-дишкенин болган деп он-залал демдегелди. Никарагуа улустун чаалап алышкыны-гыга улуг кыжынышкын ч

тургустунган. Гондурас шериг-лери болгаш сомосачы дээр-белерин каттышкан өңүч-чөптөргө сокавалып турар. Оларын агрессор хөдөлгө-шкенин АКШ-ты админист-рациянын талазында ажи-мыс көргүзүп турар шериг болгаш сан-хөө дуулажыкы-нын түнелдеп кылды келген болгаш кылды-лаа турар деп документте демдегелди.

Никарагуаның чоно-биле а-псеткил каттыштырылганын шийгээлиг улам-на калбар-тырыч делегейин хөй-ини-шкис ол чуртта ажаллап турар австри-спешалист кыйгы-ган. Бүрүн эргилгү күрүне-уауу чөспөктү интервенцияны болдурбас дээш болула бар бугу аргаларын ажиткыны-че Австрияны чааан олар база кыйгыган.

Ю. КОСАРЬКОВТУН «Пионерчи чай чоруп тур» деп фотототуу.

А МЫДЫРАЛГА БЕРДИНГЕН

Мен аам Вера Аймырча Күчүн бичи чаштары башкылап, кижизинин 34 чыл ажыдаан. Ол чылдарда узуктел чок эге класстарга ажыдаан келген. Анда Тыва АССР-ниң школаларының алдары башкылап деп атты тыскаан.

Авам—бүдүн кижиги. Ол өөренирине болган өөрелиринге, ажылдарына кончур чүткүлдүг. Тыва Арат Республика турда ол чүткө 5 класс дооскан. Амдыралынын айы-биле элзи чылдарда узамдыгып чораша, 1950 чылдан эгелээш башкылар билли бедилер курск өөренип алган, баштай-ла кижизинин, оон соонда эге класстар башкылап алган. Казан Кызылга пединститутка барганар оң ажыктыг, эки эгелээшкн болурун демдегелээш. Совхозта профиндее комитетинин даргазы С. Монгуш мурнакчы 16 механика-торга профиндееге эң баштай дыштарга халас путевкаларын тыскаан. Олар анда 10 хонук дыштанар. Нияти чурум буугаар дыштанар кижилер путевканын совхозтан 32 рубль-биле садип алыр апар.

Дыштаныкчыларга таарымчалыг болуру-биле бичи электростанцияны тургускан. Телевизорну база көрүп болур. Хостуг үе-де ойнаар херекселерини четселеп кылган.

Б. ОНДАР.

Авам чүткө ном помчааш олу-рар эвес, өг-бүлениң ээни хер-рээжен кижиги болганда, өгүчү бүткө-ле ажыдап кылар. Шко-лага, суурларга, район төптер-ниң хай-интинини ажыдаан ол ойталавас чораша. Бир көрөгө клубта ирлаан, хыс-мугаан, ташылаан, шийде ой-лаан турар. Ам көп келген авам канчап мичтар ажыдап, өөренип чораш кижиги боор деп болаар-дыр мен.

Мен мининг хээримге-ле аам чай, кыш-даа дивес мен элериң алган, Кызылга кел өөренир-биле кезең орайга чедир кичээлээр турган, а ол дээрге бот өөрелинге-биле өөренип чораша ол.

Элзи каш чылдар эртенк соонда мен 10 класс доос-кан, Кызылдин пединститу-дунга аам-биле кады өөренип эгелээш бис. Өөренип турар эртемнериниң аныгы-даа болза чамалык чүдүлгө. Не-ээш дуулажым бээр турдуусу. Оон эгелээш мээни студент эжим, кады ажылдар башкым болган.

Мен 17 чыл иштинде авам-биле кады башкылап келдим. Билдинмес берге чүвөлериң биология, география башкыла-вас-даа болза, аамдан ай-тыл өөренип ап турган мен. Эртемнеринде билдинмес чүдү-лериң, илангы кижизиндегэ ажылын аам ажылдарыдан өөренип ап чорур мен. Чикээ, ада-не хуралын канчаар эр-тирениң, берге, өөреникчилер-биле ажылдарын сумелжир бис. Чүткө менээ дуулажыр эвес, орус-даа, тыва-даа, улуг даа, анык-даа башкылар оон арга-сүмени айтырарга черле чадам дивес, канда-ла бир ажыктыг сүмени берген ояр.

Авам бодунга черле менээр-генип, билдиргес. Эш-өөрүңү арга-дуржулгазын бодунга шингээш, оларын бодунга ажыла-биле холбаар турган. Чикээ, оң башкы эштери РСФСР-ниң алдарлыг башкы-азы С. П. Чыбык, Тыва АССР-ниң алдарлыг башкызы С. В. Херек, Тыва АССР-ниң алдарлыг башкызы Т. Ф. Куу-лар дээш оон-даа өскер-даа.

Авам чыл өөреникчилерини хулап аларда, өөреникчилер-иниң дыл дооманда болган амдырал-турталагында кандаг чөптөстөр барың, шко-лага оң белеткелни баш удур билли алган турар кижиги. 4-кү класске шилтикен өөреникчи-леринге кол кичээлениң са-лып, оларын үргүлү хайга-рап, эртемнер башкылары-биле харылажыр.

Оон доостурган класзы эки организастаттыган бижыг коллектив. Өөреникчилери ир-лаар, ташылаар хай-интинги болурулар.

Класс башкызында ол өөре-никчилерини ада-недеринин он-загай байдалын, олар-биле канчаар ажылдарын үргүлү сумелеп турар. Ынчанга авамын доостурган класзын башкылар хулап алысар турган.

Авам ам пенсияла-даа бер-тен болза оң сагыш-сеткил, чүрээ школда, бодунга доос-турган класстары-биле харыла-вас-даа болза.

Мээ сооларым бирээш 7 класска, өскөн 4-кү класска оларын кырган-авазы бүгү та-лазы-биле кижизиниң келген. Бистин амдыралымыска 3 чыл бурунгаар берге байдал турган. Авазым, кырган-авазым оскуну-вас-даа 4 чаш уругну туртпей, өөрени кижизиниң чор бис. Авазым уруу Роза Крассорскиниң пед-институтунда төгү факультет-де эки өөренип турар.

Мен бодум Көк-Тей ортумак школаның биология, геогра-фия башкылап, аам-биле 18 чыл кады башкылап келдим.

Е. КУЧУН

Көк-Тей ортумак школаның башкызы.

СОВХОЗ ПРОФИЛАКТОРИЙИ

Сүт-Хөлдө Шаараш аржаан шагдан тура чоңа сурагжаан, эң шынарлыг сугаг чер. Анда хай башкының уугу, чүстери чар, кылыг, ангинылыг болган өске-даа аары-лардан каражаан чорур кижилер эмне-нип, кадымн экижидип ап турган. Шаараш аржаан чонтуг ажылдар суруда-биле Күш-ажылдыг Кызыл Тук орденниң «Сүт-Хөл» совхозтуг директору, профиндее комитети тускай шиттириниң үндүрүш, ук аржаанга ажылчыларын кадымн бижыг-лаар профиндеегийн тудуп тургузарын шиттирээш. Сүт-Аксы суурда организация бүрүт профиндеегийн тудууга шептеп киришкен.

Ам Шаараш аржааннада 30 орунуг корпусту, столовани, турталаг бажынына.

ри, аржаанга кирерде чагактанар серини тудуп, ажылаада кириген. Профлакто-рийиниң ажылчыларында барганар оң ажыктыг, эки эгелээшкн болурун демде-гелээш. Совхозта профиндее комитетинин даргазы С. Монгуш мурнакчы 16 механика-торга профиндееге эң баштай дыштарга халас путевкаларын тыскаан. Олар анда 10 хонук дыштанар. Нияти чурум буугаар дыштанар кижилер путевканын совхозтан 32 рубль-биле садип алыр апар.

Дыштаныкчыларга таарымчалыг болуру-биле бичи электростанцияны тургускан. Телевизорну база көрүп болур. Хостуг үе-де ойнаар херекселерини четселеп кылган.

Б. ОНДАР.

VIII СПАРТАКИАДАДА

Спартакиададаң соолуг шиттирлер хунирн 20 хар-лыгарың хуу деп болур. Чүткө дие, ам көрөзипер. «Измайлово» спорт ордунуңда эртин турар шиттирлер мар-гылаазының 75 чедир бол-ган 82,5 кг деңизлерде Крас-нодардан келген 20 харлыг спортчу Владимир Кузнецов болган Казакстаның төлээш 20 харлаар Анатолий Храп-тый олар бузурелдиг тыл-те-лерини чедип алганар. Вла-димир шиттирине херетер ишп үндүрүңне 165 кг-ни апкан, делегениң чаа рекор-дун тургускан.

Куйбышевтин сураглыг ча-дат-терге школының төлээш Сергей Ермаченко Алма-Ата-га 195 километр дуртутг ча-

дат-терге оруун эң дүргөн эр-теш, шылгааран. Ол мар-гы-лаага баштайгы сес спортчу-лар шуптузу 20 хар үезинде болган.

Митиңде «Динамо» боо-дагзында маргылааалар-да аныктар мурнап турар-лар. 10 метрден боолаарыңда 20 харлыг Леся Лескина (Ук-ранка) шылгааран. Юрий Алексеев (Латвия) олимпий оюнуларың чемпиону болган рекордчу Игорь Соколовту ажы каан.

«Олимпий» спорт компе-лексинде ажиттыган бассейң-де сугже шураарың мар-гылаарыңда Минскийн спортчуу Анжела Степанович болган Пензалан Анна Ло-

Тоора-Хем чораш Тоюнун база бир хоочун ивнжилерин-ге ужуражы берген мен. Бир-ээш чеден «чоокшудан», а өскөн чаа-ла алдан чоокшу-лап турар, тайга-сынга көр-бөз чүвези чоктар. Олар То-жунун тайга-сынарнынга өзүп, чурттап, амдырап, аңаал-дынишп, иви малдан, тайганың улуг школының эртенк—солун кыжылар. Улуг Ак—Бүдген, Серлиг тайгаларың; эки Ак—Хамсыра, Бедий, Тодут тай-галарың элери. Оларын Лоп-сан-Базыр Сандыкович Ак болган Хемчикпен Серемби-лович Ак дээр.

— Тайга-сынга ол-шкыка дүн-хүн чокка мал харан чо-руур кижиге чүү болбас дээр силер — соок-чагга-даа алыр, ире, кокаай аксынга-даа кирип болгай. Бу бунинг эмчи-домчуларга кадык бижыдып алыр дээш мында келдинс—деп, улуг Ак Лопсан-Базыр Сандыкович арай шаг чок чугаалады.

Кижиги ортуу чаа-ла чедер дүжү чорур хире назылып, боду шынап-ла алды-хайракан ыкшак, дегем херектиг, мөгө шинчилеп, кадыр хаавыт, дотка каткан, хуец кара шы-райлыг, спортчу хевирлиг, чү-түтүр кыскартылган, черде ач-чы болуру илден эрес эр арай хуумуруң аарак чугаа-лай-дыр.

— Чаа, мен-даа ивнелер чинр деп келген кокаайлар-биле сүржүп тургаш, соокка алы-шеп чөпчөнгөн, оон солагай таламы холум араан кижиги мен. Тоол чүве ийлаан моо-дун. Хамсыра, Тоора-Хем, Кызыл эмчилер дээш бар-баан-чораш чөпчөк чок. Ам бу бунинг эмчилериниң ачы-аварында экирдин. Тайга-сынын сакта-даа бердим: кара-ногаан чойган, шөштерин-даа каракаа коступ, тайга-сынын чагай чыды бөзүн думучука кал-курп турар бо-лук бердм. Эчмен ам бир хо-нуктан чалдырар боор таа...

Совхозум машинаныңа Нюх-Хөлте чедиртип алган, оон ийдай тептер мен. Майда дум-мам оолдун адыр дүүргенин чүктөп алыр мен. Оон башка хоржок — ире, кокаай деп чү-вөс берге азалар моолар. Хамсырага-ла чедип алзам, оон ийдай ажырбас — ивнелерин улус аргыжып турар — диги-леп, биче Ак эри хайнып чу-галааган, ивнелериниң аар-берге болган маалдыр ажыл-лжн төөгүн эгеледи. Оң ол чугааның дылчан олу-ра, мен олар-биле кады Бед-ийге бо хамык чүвени кара-биле көрүп чораш ыкшак олурдум.

Хемчикпен Серембилович Ак

БЕДИЙДЕ

— Бедийин бир хоочун ивн-жиги. Ол 30 ажыг чыл иштин-де иви малдан чорур база бир улуг дуржулгазын ачы-малчын. Оон эрестиг ажыл-дар, херек, медальдар, хо-р, демектери, хуудул биж-иктер херечилеп турар.

Бедийин иви фермазыңг база бир хоочун ажылдакчы-зы Ак Чамдыгыр бригадир-лээн эвенозу ам 700 ажыг баш ивнелг. Эртенк 1982 чыл-да 900 баш ивнелг турган. Кадарың бурузу 100 баш ма-лыга оонаштыр 85-тен 90-че-дир анай өстүрүп алган. Эве-нонуң маачыннары: Ак Чам-дыгыр (Бунгардан), хоочун ивнелер Кылайты, Кууе-маа өг-бүдө, Хемчикпен, Мыл-чыгыр өг-бүдө, Кызыл-бика олар 30 чыл ажыг ивнелес ту-рар; Шоодары, Домучмай Кара-оол Төпсээрке (ради-ст) олар шуптузу — Актар; Да-жырган, Доууян, Бичекж дээр Коллар ам бо үеде Са-рым-Уузу деп черде турар.

— Совет Тываның 40 чыл юбилейин төлөтүп уткуур дээш ивнелер бедиткен ху-дээлгелг ажылдап турар бис — деп, Ак Хемчикпен кончур сорукуту чугаалап олур — иви малдың чаш төлүн өстү-рүп, оң баш санын камгалап алыр деп чүвекер берге-э, бер-ге. Но ире, кокаай деп чүв-елер эң коргунчуг, берге аза-лар, каш мында анайлай бергенде, бир берге, таапкы-лаар безин чай чок боор олар.

Иви мал апрельдин ортан-дан майын ортанта чедир төрүр. — Майын ортандан соң-гаар хокаш анай мал бол-бас чүме ийлаан: чок-ла бол-за, төрүтүңүң келгеш-ле эр-тир эңкеш, лүзлөп олур, бир-ле болза, не иштинге думучуру каар, холдал төрү-дүр—деп, улуг ивнелг Лопсан-Базыр Сандыкович эжиге мейей тайылбырлаан олур.

— Халып, шуруганнап, хар-чак чаап турар болза, иви то каап-ла бээр. Кадарып чораш кижиги дөвөзгө чедир күш четпес болу берге аза — деп, Ак Хемчикпен улуг ивн-жиги аажок деткин, иви оол-дап турда, ивнелериниң чай-кызыг чок чымыжын тын сал-бас хөрөп олур.

— Тайга-сын иштинге ивни кадарып чорда, төрүп эгелээр. Төрүтүңген чаш анайларын ивнелеринге чыттадың, эмнере каапкан, кошташ, ивнелер

банкина олар делегейде эң нарын программалыг мерге-жилген куустекпер. Ук маргылаага боттарың төл-ээрини кириштирбөз Мол-давияның Латвияны, Эсто-нияның болган Туркмени-яның командаларындан аң-гыда Москваның, Ленин-градтын, эвнелденкен рес-публикаларың хой нуруу-зундан болган ГДР-ниң, Ку-баның, ГФР-ниң, Мексиканың спортчулары спартакиадаң медальдары дээш 8 хүн тур-журлар.

Оларын аразында делегей-ниң үш дактыр чемпиону, Москва олимпиадазының тил-лекчи Ирина Калинина, олимпий чемпиону Александр Портнов болган өске-даа су-рагыг спортчулар бар.

Бир өөр чедн кокаай чо-рул турган. — Кордун бе, ам дүн-хүн чокка ызырты кадарбас болза хоржок, эр — дидим.

Оон эгелээш ивнелерини-ти хуудул дооманы кадарып хуудуш, дүме дөвөзгө эккеп, бөзө «кажалан» алган, дол-гандыр ол салгылаан, каш кижиги долганып хонор болу берген бис.

Бөрүлерин аажызын кон-чур эки билр мен: кайгамчык кара сагыштыг; хуудул берт черге ортуп алыр, дүне аңап чоруп кара азалар.

Ол эртен дөң бажында теп уңгеш, тайганың кыргы кы-рынга үнүп келгеш, харанып тур мен. Соогу дээрге чорур-даа арга чок, хат дээрге дү-вүлөп каап, арын-баш ажи-нап турар. Ол-ла харанып ту-румда, хүн хөрөп келген. Хат бир намай бээр аразы-нда, бир ивнже керде бөз чүв-елер дү-ле — бирээш та-нылган, харанып олур, өске-лери ууап ноораан чалдыр-лар. Чеди чүвө ол-ла. «Силер азаларын канчалар эвес мен, эки-ле ууап чымылар» дээш келди араак бичи чоокшулап алдым.

Танылган далааш чокка, таптыг шыгаал-шыгаал даре тог-ла кылдым — кока-айны тыркылаан чоруй, ий-ла-ла ушту. Оа боор! — Өске-лери үн-баш чок чүк быдарай халыккан турлар. Бөрү кыргы кыры-биле халык-ла боо-гал. Ол чүвөлөр кууду халчип турлар. Бирээниң соондан шыгалдып-ла батым. Даягыжым-даа бижыг. Бөрү-даа кылды-ла тур — мен-ла сор-муну мунуруп бей-лаа оя мен. Кырын орта ужукул келгеш, бөрү быдайд дүш-кеш, азыг-дигин аразыткан, менче халык сагыштыг ир-ланган тур. Боомун ушта соккан уг-биле даре кылдым. Бөрү туткуланып чоруй, ам кыргы кырыңче үнө халдып, соондан баш бир даре кыл-дым — чок, кырге ажа ха-лым. Кууду халаан болза, хей-ле, баш-ла кырын орта бар ийк мен азым. Ивни барып бердүм — ханы атты-га берген чыдыр.

— Че, ол-дур сен. менден үнөр шаап кайда — деп кааш, ам биче каа даш ап тур мен.

Бир биллп кээримге, аш-таар-суксаар деп чүмөм бир-ле чыдыг. Оортан доора теп-кеш, чаа эстедип бадиттым.

Дартааында биез эжим Кыз-была-биле чарыдарып үнүп-көш, иви чүвени шоптан өк-кө, эргекеш, сооп алды-мын. Баштайгы атканым танымыр. Бөрү — аскыр аза болган, кейи 100 рубль боор болтук, оон соонда атканым ие берү болган, оон орто 45 рубль болган. Бүгүн-киш, ай-мөң орто уугаткан чүвө ийлаан моолар.

Ивнелерини мичтар-ла кадарып чоруп тур бис. Бөрү-лер-даа черле салгыла-ла-ла тур оо. Дүне каа дээр аза-лар. Иттар биллп кааш, эр-рин туртуп бер. Мен эртенги-де хаактынып алган, ол аза-ларын база-ла иштеп, Арга-лаар тайга-даа бир чүвө каа-лар мен. Дүгө-лаа, хуудул-даа ивнелерин мичтар каа-лар каатар ийла. Бистин ачы-малчын олоо каймыкы-лаа-ла пре, кокаай деп азалар, биле чүдө туттуп турар ийла бис. Бистин баш бир хоочун ивнелес Ак Шоодары хон-оралып чүтүп, ады кокаай олурт. Ойнавас өр боор олар!

— Ире — иви малдыг бир коргунчуг дайымын ол. Эр-тенк 1982 чылда бир эң кор-гунчуг болган бардыр — деп кааш, Хемчикпен Эрескиович хөк болап ыкшак — Бистин Кызылга — ире-биле «ууг алап, ире дөвөзгө, кыргыны хайлар өр боор олар! — дөм, ам ивнелериниң ады-биле демексиги турганын хөрөн эгелди.

— Корун тур шон, эр, сен черле канчаар эвес мен! — дээш, бир-ле каа Кызылга ирени ивнже кирер черинге боо-биле аялган кааш. — Ол боор, ол азы, аман болу берген боор! — деп, Кызылга сагыж безин ажим берген таапкылап эгел-ди. Оон сира бажыга не-рөспитинг ивс кыпсың, чы-рыктың кылып алган: — Че, ам барып көрөдүң — дээш, чырыктылап бажып ка-дым.

Дидим-даа кончур аза! Боо-ларымс белейиң туду ал-ган, коруңуп каап бажып-түд бис. Бир ивниң канжаа ажыр дүмк мидары шыгал-кын чүдү чыдыр. Бар мынды-ын боо соп каа. Оон ирак эвесе ирөп болу бо аң болу берген чыдыр! Ол ирөдөп хойган иви-чары бажып наа-ла ол-бо халчын турлар. Чүтүтүг ире болган.

Бистин ивнелер ире дая-ларын бир аргамш баш-тып алган эртер боор олар. Бир-ле катан ире база бир иви бажып каан. Ол сегинге

пре база-ла дүне көзүп турган болган. — Идиги эвес, эртер, ам мынчаар-дыр — деп, база-ла Кызылга кылыммазы чок аза сумелзеп.

— Ийет, канчаарга оонуң? — дидип, өөрү база кай-гай бергелзеп. — Секит чыпшыр чанынга бижыг, элзеп бедик сери ту-лар. Ийи-үш өр оң кырын-дан берген.

— Ох, азым, көрөм, дыка-ла тымыкка хала! — дидип өөрү аңчылар эжи халчок-ла кайтаган, каттырган-сыгырган турганнар.

— Че! — дидип эртер эс-түдөдөн кууду ирени дааптал-ла дүжүргөн. Ире-даа арга-сынын чагылаалар кымын-чыдыр алгыртпаша, туту-канын эгелзеп. Эртер ууук-суурук адып-ла турган. Ий-чан тапта, ире ам ол-ла че-ринге аң болу берген.

Маалдырмы ажы-ишти ивнелерин мындай иви дүш-күн дидип, ийи-үш чы-мызы кадарып, адыг, бөрү, биле демексиги тургаш, иви малды кадарып, канчап чо-руулар. Шынап-ла маалды-ла!

Ис-даа оокунгар бергенде, Ак Хемчикпен хууеиниң ажаар дөң бөт коштуг Бед-ий тайгалдан Хамсыра суур-ге бадикан.

Ол ара-зынга иви хонуп чедер. Орун-сун чораш ивниң хулаа-те-рини дыка-ла болан чораш. Боду-биле чугаалажыр-даа.

— Эртенк чыдыр чарыш-тыг эжиге Бүдүткя ашты-рытмыс Совет Тываның 40 чыл юбилейи эки белетиг ужу-ражыр дээш ам черле аштыр-байк көрөй адыр — деп, Хем-чикпен шугуңуп чораш.

— Ивнжиг өрөге бурузу радиопремиятын бис. Почта дег чүвө пелбес, солун-сет-куул номчулус — бо-ла багы боор-дур. Радиопремия-би-ле ораны олуртуп, делегей-дин дескиндип диллал болу. Дыллал олтурга, кайда-ла тайыл дөң, атомутт айткы халалты болурбас дээш кижиги аманат хөдөлүп турар боор-дур. Бистин Совет Тыва боду-ниң төөтүгү 40 чылын төлөт-күгү чүткүр дээш хайымш-кынып чурттап, ажылдап турар боор-дур.

— Бистин Бедийин ивниң, хери база-ла илчир сорук-биле чурттап ажылдап турар бис — деп кааш Хемчикпен Эрески-ович Ак Бедий тайгазын сал-тып сагыш-сеткил дөстүмөй олур.

Л. ЧАДАМБА.

Тоора-Хем—Кызыл.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

ИЮЛЬ 31-ДЕ БИРГИ ПРОГРАММА

МОСКВАДА 8.00 — «Уе», 8.40 — Зарядка-же, чыскаал. 8.55 — Спорт ин-формация. 9.10 — «Төрөн турт-тун тутуңу ада-биле». Докумен-тальдыг фильм. 9.25 — «Оттукчу». 9.55 — «Совет Эвнелити бараар бооп тур мен». 10.55 — «Кадмык». 11.40 — «Эртенги почта». Мушамалг дачыдыг. 12.10 — Совет черге ууражыкш-кынар. 12.25 — «Көдөңниң па-гы». 13.25 — «Музыка кноск-ау». 13.55 — 14.10 — Часпар. 14.10 — А. Чехов — «Шокор расказтар». Фильм-шн. 15.35 — Улустуң аялгалары. 15.50 — «Аян-чорукчуларын кауу». 16.50 — Бүгүн—ССР-ниң Шер-иг-Далай Фолотун хуу. 17.05 — Концерт. 18.05 — «Деле-гей панорама». 18.50 — А. Ха-дефильмиң 5-ки серия. 21.00 — «Уе». 21.35 — ССР-ниң улу-старың VIII Чайгы спарта-киадазы. Бокс. 22.05 — Кон-церт. 22.30 — Телемөдөр. 22.40 — 23.00 — Спорт ин-формация.

ИНИГИ ПРОГРАММА

МОСКВАДА 8.00 — Зарядка-же, чыскаал. 8.20 — Уурагларга фильм. «Часы Олимпиада, азы хор Начальник». 9.30 — Докумен-тальдыг телефильм. 9.50 — ССР-ниң улустарың VIII Чайгы спартакиадазы. Спорт ин-формация. Эр кыжың. 10.30 — А. И. Герцен. «Воробей дагаларың аян-чору». 11.40 — «Дарыг амытанал амдыра-ды». 12.10 — ССР-ниң улу-старың VIII Чайгы спарта-киадазы. Аар атлетика. 12.40 — «Москвичка». Телекуу. 13.55 — «Кижиги чер кырыга». 14.55 — Бистин кореспон-денттериниң чүтүлгери. 15.25 — «Баштайм өөрүшкү-лөр». Чети сериялыг уран-чеп телефильмин 5-ки серия. 16.30 — Мажоскый дугай-ында документальдыг теле-фильм. 17.30 — Бүгүдгө ста-дион. 18.00 — «Тивекчилер». Фронтуңу оюктер кауу. Согу флотун хоочуннарың ууражыкшыңы. 19.30 — «Музейлерде болган делег-ге залдарыңа». 9-ку фильм. — «Германиянын уран чүтүгү». 20.00 — «Тамчигиң удулар». Фильм-концерт. 21.00 — «Уе». 21.35 — 22.50 — «Сыган дагаа». Уран-чеп фильм.

Редатор В. С. ШАРОВИЧ.

Кино

ИЮЛЬ 31-ДЕ

«НАЙРАЛ»: «Нас весча-ли не в церкв» 9.30, 11.20, 13.10, 15.00, 16.50, 18.40, 21.00 шактарда.

«ПИОНЕР»: «Мария, Мира-бела» 9.30, «Встреча в устье смерти» 11.20, 14.40, «Пираты XX века» 12.40, 16.40, «Пе-чальная повесть любви» 18.20, 20.50 шактарда.

«КАА-ХЕМ»: «Призрачное счастье» 12.50, 15.0